Leg je bezem neer! (Lukas 10:38-42)
Waarheidsvriend 18-01-2018

Het is eigenlijk geen gelijkenis. En toch ook weer wel. Het verhaal van Martha en Maria, die Jezus ontvangen in hun huis. Het is eigenlijk een echt gebeurde gelijkenis, een verhaal dat ons een spiegel voorhoudt. En er zit ook een cultuur vreemd moment in (zie eerder). Martha is hard aan het werk in het huis en wordt boos op Maria die de boel de boel laat; zij zit onbezorgd aan de voeten van Jezus en luistert naar zijn stem. Martha krijgt echter een berisping, omdat ze zich zoveel zorgen maakt. Dat komt dicht bij, want wie maakt zich nou nooit eens zorgen? Mag je van Jezus niet zorgen voor je gasten? Betekent geloven dat je niets meer hoeft te doen en God vanzelf wel voorziet? Gewoon alles verkopen en wachten op God? Dat ligt niet voor de hand, want – zegt Paulus – wie niet werkt zal ook niet eten (2 Thess. 3:10). Maar wat dan wel?
In veel kinderbijbels zie je bij dit verhaal een plaatje waarop alleen Jezus, Martha en Maria te zien zijn. Dat is echter in de cultuur van het Midden Oosten in die tijd ondenkbaar. Een man zou niet zo makkelijk zijn eigen reputatie of die van deze dames in gevaar brengen, door alleen bij twee vrouwen op bezoek te gaan. Als we goed lezen, zien we dat Jezus met een groep volgelingen onderweg is en vervolgens door Martha ontvangen wordt (Luk. 10:38). Het ligt voor de hand dat de groep daarbij hoort en dat het huis vol zit. Iedereen is altijd welkom; gastvrijheid is één van de belangrijkste deugden in het Midden Oosten. Het ligt dan ook voor de hand dat de gasten onthaald worden met meer dan koffie en een koekje. Waarschijnlijk wordt er meteen een hele maaltijd voorbereid. Dat past ook goed in het beeld van dit verhaal. De mannen zitten samen voor in het huis en zijn in gesprek met de Rabbi. Ze discussieren over de wet en luisteren naar de uitleg van Jezus. De vrouwen zijn achter bezig met het klaarmaken van de maaltijd. Zo is de normale gang van zaken.
Het merkwaardige is dan ook niet, dat Martha aan het werk is; dat hoort bij haar positie als oudste dochter. Het is haar plicht dat de gasten zich thuis voelen. 'Mijn huis is jouw huis' is in het Midden Oosten een bekend spreekwoord. Dat gaat verder dan: 'doe alsof je thuis bent'. Het betekent: 'je bent deel van onze familie. Het is je eigen huis'. Het vreemde in dit verhaal is dat Maria bij de mannen is gaan zitten. Daar zal iedereen zich ongemakkelijk bij gevoeld hebben. En toch spreekt Jezus *Martha* aan op haar gedrag.
Jezus bekritiseert niet Martha's gastvrijheid. Het probleem is, dat ze 'bezorgd is' en 'zich druk maakt over veel dingen' (Luk. 10:40, 41). Martha wordt helemaal in beslag genomen door het zorgen. Ze is blijkbaar zo gericht op haar rol als gastvrouw, dat ze vergeet dat gastvrijheid bedoeld is voor de gasten. Het is geen doel op zich. En dat lijkt bij Martha wel het geval te zijn. En niet helemaal onbegrijpelijk. Als oudste dochter staat haar reputatie op het spel. Zij moet een eervolle gastvrouw zijn, anders zal het heel dorp daarover nog jaren roddelen. Martha voelt de druk van haar omgeving. Zij lijkt zelfs wel de beste gastvrouw van het dorp te willen zijn. Mogelijk is haar moeder al overleden en moet zij de honneurs waarnemen en laten zien dat ze een waardige opvolger van haar moeder is. Zonder Maria kan zij dat niet.
De woorden die Jezus gebruikt laten zien, dat Martha met haar zorg doet alsof haar eer en reputatie volledig van haar zelf afhangen. Alsof het een zaak van leven en dood is, dat ze de gasten goed verzorgt (10:41). Ze maakt zich zorgen alsof God er niet is en niet weet wat zij nodig heeft (Matt. 6:31, 32); alsof Jezus er niet is in haar huis. Want als Hij er is, die alles heeft gemaakt en die de bron is van het leven, God zelf, dan komt de situatie in het huis toch in een ander licht te staan. Uiteindelijk is het niet Martha die Jezus bedient, maar Jezus die zijn leven voor haar zal geven. Martha wordt hier

op haar plaats gezet. God is de bron van leven en niet Martha zelf. Ik denk dat Maria dat besefte en daarom ervoor koos aan de voeten van Jezus te zitten. Dat was het enige dat nodig was.
Zorgen voor gasten is prima. In het leven je verantwoordelijkheid nemen is nodig. Maar alleen in het diepere besef dat de Heere God zelf voor ons zorgt. Daarom is het belangrijk regelmatig stil te worden, aan de voeten van Jezus te zitten en te luisteren naar wat God met je leven en met de wereld voor heeft. Anders zou je zomaar kunnen denken dat het van jouw afhangt of je in het leven vrucht draagt of niet. Anders zou je zomaar kunnen opgaan in je bezigheden en vergeten dat wij een Vader in de hemel hebben, die weet wat wij nodig hebben, nog voor we hem daarom vragen.